

Cauza C-58/24

**Rezumatul cererii de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 98
alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție**

Data depunerii:

26 ianuarie 2024

Instanța de trimitere:

High Court (Irlanda)

Data deciziei de trimitere:

21 decembrie 2023

Reclamanți:

NE

MY

HJ

XF

WB

UV

VK

JU

RJ

DZ

Pârâți:

An Bord Pleanála

Minister for Housing, Local Government and Heritage

Ireland

The Attorney General

Intervenientă:

Drumakilla Limited

Obiectul acțiunii principale

Procedură de control judiciar privind contestarea legalității unei licențe de derogare pentru a facilita construirea propusă a unor unități rezidențiale și lucrările aferente în Delgany, comitatul Wicklow, Irlanda.

Obiectul și temeiul juridic al cererii

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 16 alineatul (1) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO 1992, L 206, p. 7, Ediție specială 15/vol. 2, p. 109), și a articolului 11 din Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (JO 2012, L 26, p. 1), în măsura în care se referă la această dispoziție.
- 2 Temeiul juridic al cererii este articolul 267 TFUE.

Întrebările preliminare adresate

- 3 Cele cinci întrebări preliminare adresate sunt următoarele:

„(1) Articolul 11 din Directiva 2011/92, interpretat în lumina principiului accesului larg la justiție prevăzut la articolul 9 alineatul (2) din Convenția de la Aarhus, are ca efect faptul că, în cazul în care un proiect în sensul articolului 1 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2011/92, care face obiectul unei cereri pentru aprobare de dezvoltare (denumită în continuare „aprobare principală”), nu poate fi realizat fără ca inițiatorul să fi obținut în prealabil o altă autorizație (denumită în continuare „aprobare secundară”), și atunci când autoritatea competentă pentru acordarea aprobării principale pentru un astfel de proiect își păstrează capacitatea de a evalua impactul proiectului asupra mediului într-un mod mai strict decât s-a făcut în cazul aprobării secundare, o astfel de aprobare secundară (în cazul în care a fost acordată înainte de aprobarea principală) trebuie tratată ca făcând parte din procedura pentru aprobarea de dezvoltare în alte scopuri decât în privința domeniului de aplicare a aspectelor care trebuie luate în considerare sau evaluate în temeiul Directivei 2011/92, fie în general, fie în cazul în care aprobarea secundară este o decizie adoptată în temeiul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 92/43 și care autorizează un dezvoltator să deroge de la măsurile aplicabile de protecție a speciilor pentru a realiza proiectul?”

(2) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este unul afirmativ, articolul 11 din Directiva 2011/92, interpretat în lumina principiului accesului larg la justiție prevăzut la articolul 9 alineatul (2) din Convenția de la Aarhus, are ca efect faptul că reglementările interne naționale privind data de la care începe să curgă termenul pentru contestarea validității unei decizii adoptate în temeiul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 92/43 („aprobarea secundară”) trebuie interpretate în sensul că se opun ca acest termen să înceapă să curgă înainte de data adoptării aprobării de dezvoltare în cauză („aprobarea principală”), fie în general, fie în cazul în care: (i) proiectul a făcut obiectul analizei de la caz la caz avute în vedere la articolul 4 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2011/92 și/sau (ii) decizia în temeiul articolului 4 alineatul (5) în sensul aprobării principale a fost adoptată după ce a fost acordată aprobarea secundară și simultan cu decizia privind aprobarea principală, și/sau (iii) procedura de contestare a validității aprobării secundare nu conține niciun motiv de contestare a aprobării principale relevante prin referire la presupusa nevaliditate a aprobării secundare, și/sau (iv) reclamantul nu solicită o prelungire a termenului de contestare a aprobării secundare, solicitare care este prevăzută de dreptul intern pentru o contestație tardivă, în absența vreunei norme contrare de drept al Uniunii?

(3) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este unul afirmativ și în cazul în care răspunsul la a doua întrebare este, în general, unul negativ, Directiva 2011/92, interpretată în lumina articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale și/sau a principiului accesului larg la justiție prevăzut la articolul 9 alineatul (2) din Convenția de la Aarhus, are ca efect faptul că un termen prevăzut de dreptul intern al unui stat membru pentru introducerea unei căi de atac în vederea valorificării unui drept prevăzut de această directivă trebuie să fie previzibil în mod rezonabil, dar nu este necesar să fie specificat în mod expres în legislație în conformitate cu articolul 11 alineatul (2) din Directiva 2011/92 și/sau în informații practice puse la dispoziția publicului cu privire la accesul la căile de atac administrative și judiciare în conformitate cu articolul 11 alineatul (5) din Directiva 2011/92 și/sau să fie determinat în mod definitiv cu certitudine de jurisprudența internă, astfel încât răspunsul la a doua întrebare nu este afectat de faptul că în dreptul intern al unui stat membru este prevăzut un termen previzibil de natură generală care se aplică acțiunilor de drept public în general, inclusiv pentru contestarea unei decizii adoptate în temeiul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 92/43 și care autorizează un dezvoltator să deroge de la măsurile aplicabile de protecție a speciilor pentru a realiza proiectul, chiar dacă acest lucru este mai degrabă implicit decât explicit în dreptul intern în cauză?

(4) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este unul afirmativ și fie răspunsul la a doua întrebare este unul afirmativ, fie răspunsul la a treia întrebare este unul negativ, articolul 16 alineatul (1) din Directiva 92/43 are ca efect faptul că o autoritate competentă nu poate concluziona că nu există „o alternativă satisfăcătoare” la o decizie care autorizează un dezvoltator să deroge de la măsurile aplicabile de protecție a speciilor pentru a realiza un proiect în sensul articolului 1 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2011/92, cu excepția cazului în

care autoritatea competentă ia în mod efectiv în considerare alternative, cum ar fi o locație sau un proiect alternativ ori refuzul derogării?

(5) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este unul afirmativ și fie răspunsul la a doua întrebare este unul afirmativ, fie răspunsul la a treia întrebare este unul negativ, articolul 16 alineatul (1) din Directiva 92/43 are ca efect faptul că o autoritate competentă nu poate concluziona că „pentru a proteja fauna și flora sălbatică și pentru a conserva habitatele naturale” trebuie să adopte o decizie care autorizează un dezvoltator să deroge de la măsurile aplicabile de protecție a speciilor pentru a realiza un proiect în sensul articolului 1 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2011/92, cu excepția cazului în care o anumită protecție identificată este creată prin derogarea însăși, mai degrabă decât prin măsuri de atenuare adoptate pentru a reduce sau a compensa prejudiciul creat de etapele autorizate prin decizia de derogare?”

Dispoziții de drept al Uniunii Europene invocate

- 4 Articolul 16 alineatul (1) din Directiva 92/43 prevede că statele membre pot deroga de la măsurile de protecție a speciilor stabilite în directiva respectivă în anumite condiții, inclusiv în cazul în care derogarea este în interesul protejării faunei și florei sălbatice și al conservării habitatelor naturale, în măsura în care nu există o alternativă satisfăcătoare și derogarea nu este în detrimentul menținerii populațiilor speciilor în cauză într-o stare de conservare favorabilă în arealul lor natural.
- 5 Articolul 6 din Directiva 2011/92 stabilește dispozițiile fundamentale privind participarea publicului la procedurile de luare a deciziilor în materie de mediu.
- 6 Articolul 11 din Directiva 2011/92 stabilește reguli privind acțiunile introduse împotriva deciziilor care fac obiectul participării publicului în temeiul acestei directive. În conformitate cu articolul 11 alineatul (1), statele membre se asigură că, în conformitate cu sistemul legislativ intern aplicabil, membrii publicului interesat care au un interes suficient sau care susțin că li s-a adus atingere unui drept au acces la o cale de atac în fața unei instanțe judiciare sau a unui organism independent sau imparțial instituit în conformitate cu legea pentru a contesta legalitatea de fond sau de procedură a unor astfel de decizii. Articolul 11 alineatul (2) prevede că statele membre stabilesc stadiul în care pot fi contestate astfel de decizii. În temeiul articolului 11 alineatul (5), statele membre se asigură că informațiile practice privind accesul la căile de atac administrative și judiciare sunt puse la dispoziția publicului.
- 7 Hotărârea din 16 iunie 2005, Pupino (C-105/03, ECLI:EU:C:2005:386); Hotărârea din 19 septembrie 2006, i-21 Germany și Arcor (C-392/04 și C-422/04, EU:C:2006:586); Hotărârea din 15 aprilie 2008, Impact (C-268/06, ECLI:EU:C:2008:223); Hotărârea din 28 ianuarie 2010, Comisia/Irlanda (C-456/08, ECLI: EU:C:2010:46); Hotărârea din 30 iunie 2011, Meilicke și alții (C-262/09, ECLI:EU:C:2011:438); Hotărârea din 18 octombrie 2012, Pelati (C-

603/10, ECLI:EU:C:2012:639); Hotărârea din 20 decembrie 2017, Caterpillar Financial Services (C-500/16, EU:C:2017: 996); Hotărârea din 15 martie 2018, North East Pylon Pressure Campaign și Sheehy (C-470/16, ECLI:EU:C:2018:185); Hotărârea din 10 octombrie 2019, Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola (C-674/17, ECLI:EU:C:2019:851); Concluziile avocatului general Kokott prezentate în cauza Namur-Est Environnement (C-463/20, EU:C:2021:868), precum și Hotărârea din 24 februarie 2022, Namur-Est Environnement (C-463/20, ECLI:EU:C:2022:121); Hotărârea din 6 iulie 2023, Hellfire Massy Residents Association (C-166/22, ECLI:EU:C:2023:545), și Hotărârea din 15 iunie 2023, Eco Advocacy (C-721/21, ECLI:EU:C:2023:477).

Dispoziții de drept intern invocate

- 8 În temeiul Ordinului 84 regula 21 alineatele (1)-(2) din Rules of the Superior Courts [Regulamentul Instanțelor Superioare] (RSC), o cerere de autorizare a controlului judiciar al unei decizii administrative trebuie făcută în termen de trei luni de la data deciziei contestate. În temeiul Ordinului 84 regula 21 alineatul (3) din RSC, termenul în care trebuie depusă o cerere de autorizare a controlului judiciar poate fi prelungit în anumite împrejurări.
- 9 În conformitate cu jurisprudența europeană și națională consacrată și, în special, cu principiul efectivității, competența de drept intern de prelungire a termenului prevăzut la regula 21 alineatul (3) din Ordinul 84 din RSC este susceptibilă de o interpretare conformă, astfel încât aceasta poate și trebuie să fie exercitată astfel încât să prevadă ca întregul termen (în acest caz, trei luni) să curgă de la data la care reclamantul are sau ar trebui să aibă cunoștința de decizia atacată.
- 10 În dreptul irlandez nu există nicio dispoziție specifică legislativă sau administrativă care să precizeze modul în care articolul 11 alineatul (2) din Directiva 2011/92 se aplică deciziilor de derogare în temeiul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 92/43.
- 11 Instanța de trimitere consideră că în dreptul intern, și sub rezerva oricăror cerințe de interpretare conformă, atunci când un proiect necesită mai multe autorizații, fiecare autorizație constituie o decizie distinctă pe fond care trebuie contestată în mod individual în termenul legal care curge în mod individual de la data fiecărei decizii. În consecință, o decizie de derogare este o decizie distinctă din punct de vedere juridic, astfel încât termenul de control judiciar începe în momentul în care se ia această decizie, nu în momentul în care se acordă autorizația de dezvoltare conexă.
- 12 Instanța de trimitere concluzionează că termenele de contestare a licenței de derogare sunt previzibile în mod rezonabil prin raportare la dreptul comun în materie de control jurisdicțional.
- 13 Alte acte normative relevante de drept intern includ: (i) Secțiunile 50 și 50A din Planning and Development Act 2000 [Legea privind planificarea și dezvoltarea

din 2000] (cu modificările ulterioare); (ii) Planning and Development Regulations 2001 to 2023 (SI 600 of 2001) [Regulamentele privind planificarea și dezvoltarea 2001 până la 2023 (SI 600 din 2001)], cu modificările ulterioare; (iii) Regulations 51, 54 and 54A of the European Communities (Birds and Natural Habitats) [Regulamentele 51, 54 și 54A din Regulamentele Comunităților Europene (Păsări și habitate naturale)] din 2011 până în 2021; (iv) Secțiunea 4 din Planning and Development (Housing) and Residential Tenancies Act 2016 [Legea privind planificarea și dezvoltarea (locuințe) și chiriile rezidențiale din 2016].

Prezentarea succintă a situației de fapt și a procedurii în acțiunea principală

- 14 În anticiparea cererii de aprobare de dezvoltare pentru un proiect de construcție de locuințe în comitatul Wicklow, Irlanda, intervenienta, Drumkilla Ltd, a depus o cerere de licență de derogare pentru lilieci la National Parks and Wildlife Service (NPWS) la 17 ianuarie 2020. Licența a fost eliberată la 4 martie 2020 și modificată ulterior la 21 iulie 2020. Licența precizează că este eliberată exclusiv pentru a permite activitățile specificate în legătură cu proiectul de construcție de locuințe propus.
- 15 Instanța de trimitere deduce două concluzii factuale cu privire la licența de derogare, și anume: (i) în timp ce licența neagă existența unor alternative satisfăcătoare la acordarea derogării, documentele nu relevă nicio luare în considerare a unor alternative cu un impact mai redus asupra speciilor strict protejate sau a opțiunii alternative de a nu acorda licența, ceea ce permite să se deducă că este probabil să nu fi existat o astfel de luare în considerare; și (ii) licența precizează că este emisă în interesul protecției speciilor în cauză. Dacă și în măsura în care această cerință înseamnă că derogarea însăși, spre deosebire de condițiile atenuante, este în interesul acestor specii, atunci această concluzie este în mod evident nerezonabilă și chiar absurdă.
- 16 Cererea pentru autorizație de construire a fost depusă la An Bord Pleanála (organismul național de planificare al Irlandei; denumit în continuare „Consiliul de administrație”) la 21 octombrie 2020. Cererea a fost însoțită de un raport de verificare a evaluării impactului asupra mediului (EIA). Licența de derogare modificată a fost anexată la documentația cererii, astfel încât această dată a fost prima la care reclamantii ar fi putut avea cunoștință despre această licență.
- 17 Consiliul de administrație a efectuat o verificare privind evaluarea impactului asupra mediului și a considerat că raportul de verificare privind evaluarea impactului asupra mediului prezentat de dezvoltator a identificat și descris în mod adecvat efectele directe, indirecte, secundare și cumulative asupra mediului ale proiectului propus. Consiliul de administrație a concluzionat că dezvoltarea propusă nu ar fi susceptibilă să aibă efecte semnificative asupra mediului și că nu este necesar un raport de evaluare a impactului asupra mediului pentru dezvoltarea propusă.
- 18 Consiliul de administrație a acordat autorizația de construcție la 15 februarie 2021.

- 19 La 25 martie 2021, reclamantii au introdus o acțiune în fața instanței de trimitere prin care au contestat decizia Consiliului de administrație și licența de derogare. Reclamantii nu au solicitat o prelungire a termenului pentru contestație în temeiul Ordonanței 84, regula 21 alineatul (3) RSC. La 19 aprilie 2021, instanța de trimitere a acordat permisiunea de a solicita controlul judiciar și o suspendare a lucrărilor.
- 20 Instanța de trimitere a respins contestația împotriva autorizației de construcție la 5 iulie 2023. Cu toate acestea, contestația privind licența de derogare, care a fost invocată în mod independent (cu alte cuvinte, reclamantii nu au invocat faptul că autorizația de construcție nu era valabilă întrucât licența de derogare nu era valabilă), rămâne nesoluționată
- 21 Instanța de trimitere consideră că, întrucât reclamantii nu au contestat autorizația de derogare în termen de 3 luni de la data la care au luat sau ar fi trebuit să ia cunoștință de această autorizație (și, prin urmare, într-un termen pe care instanța l-ar fi permis printr-o interpretare conformă a competenței de prelungire a termenului, în cazul în care o astfel de cerere ar fi fost formulată), contestarea autorizației de derogare este tardivă și trebuie respinsă, sub rezerva oricărei norme de drept al Uniunii care impune un rezultat contrar. Instanța de trimitere este înclinată să opineze că nu există o astfel de normă de drept al Uniunii, dar consideră că poziția nu este dincolo de orice îndoială și că, prin urmare, este oportună sesizarea Curții de Justiție cu privire la această chestiune.

Argumentele esențiale ale părților din acțiunea principală

- 22 În ceea ce privește prima și a doua întrebare, reclamantii susțin că este clar din Hotărârea Curții de Justiție Namur-Est Environnement, C-463/20, că, în împrejurările speciale care au apărut în Belgia în cauza respectivă și care se aplică și în Irlanda, decizia de derogare trebuie considerată ca făcând parte din procedura de autorizație de construcție, acordarea autorizației de construcție fiind punctul final al procesului de luare a deciziei. Aceștia susțin că decizia de acordare a licenței de derogare este o decizie preliminară în scopul deciziei privind verificarea prealabilă a impactului asupra mediului și, prin urmare, devine definitivă numai după ce se încheie procedurile prevăzute de Directiva 2011/92, fie cu o decizie negativă a evaluării prealabile a impactului asupra mediului, fie – dacă autoritatea competentă stabilește că este necesar să se efectueze o evaluare a impactului asupra mediului în ceea ce privește proiectul – la încheierea evaluării impactului asupra mediului. În plus, având în vedere că raționamentul Hotărârii Namur-Est derivă din drepturile procedurale acordate publicului interesat în temeiul Directivei 2011/92 pentru proiectele care necesită o evaluare a impactului asupra mediului, ar fi contrar acestei directive ca dreptul intern să le impună reclamantilor să conteste licența de derogare chiar înainte ca aceste drepturi să fie stabilite, ceea ce se întâmplă numai odată cu decizia privind evaluarea prealabilă a impactului asupra mediului în temeiul articolului 4 alineatul (5) din Directiva 2011/92.

- 23 În ceea ce privește a treia întrebare, reclamantii susțin că, în temeiul articolului 11 alineatul (5) din Directiva 2011/92, nu este suficient ca normele generale, inclusiv normele de drept comun, să prevadă că termenul curge de la data la care publicul ia cunoștință de o decizie preliminară. Statul este obligat să stabilească în mod concret în ce stadiu poate fi introdusă o contestație și să furnizeze informații practice privind accesul la procedurile de introducere a acestor contestații, inclusiv să precizeze cu exactitate termenul în care trebuie introdusă o contestație.
- 24 În ceea ce privește a patra și a cincea întrebare, reclamantii susțin, făcând trimitere la Hotărârea Curții de Justiție Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola, C-947/17, că, în temeiul articolului 16 alineatul (1) litera (a) din Directiva 92/43, autoritatea competentă trebuie (a) să ia în considerare alternative și (b) să explice modul în care le-a luat în considerare. Această dispoziție nu constituie un temei juridic adecvat pentru acordarea licenței de derogare în prezenta cauză, întrucât activitățile a căror autorizare este urmărită nu vizează protecția faunei și a florei sălbatice sau conservarea habitatelor naturale. Această dispoziție nu are ca obiect facilitarea dezvoltării, în special în cazul în care nu există nicio dovadă că dezvoltatorul a luat în considerare alternative de dezvoltare care ar fi permis realizarea unei dezvoltări modificate care să evite de asemenea în totalitate activitățile interzise care afectează speciile strict protejate.
- 25 Statul susține, în ceea ce privește prima și a doua întrebare, că Hotărârea Namur Est nu este relevantă în ceea ce privește problema termenului de prescripție aplicabil. Acesta susține că o decizie de acordare a unei licențe de derogare în temeiul articolului 16 din Directiva 92/43 este o decizie distinctă luată în cadrul unui proces de autorizare și este „atacabilă” ca decizie distinctă luată în cadrul acestui proces. Totuși, licența de derogare nu trebuie tratată ca făcând parte din procedura de autorizare a dezvoltării în alte scopuri decât în ceea ce privește domeniul de aplicare a aspectelor care trebuie luate în considerare sau evaluate în temeiul Directivei 2011/92. În primul rând, în prezenta cauză, termenul în care se putea contesta licența de derogare era de trei luni de la acordarea acesteia sau, în mod alternativ, aplicând o interpretare conformă, de la data la care reclamantii au aflat efectiv sau ar fi trebuit să afle despre licența de derogare. Directiva 2011/92, atunci când este interpretată în lumina principiilor accesului la justiție prevăzute la articolul 9 alineatul (2) din Convenția de la Aarhus, nu impune ca termenele limită interne să fie interpretate diferit în acest caz. În al doilea rând, în împrejurările specifice ale prezentei cauze, în care reclamantii nu au invocat faptul că autorizația nu era valabilă întrucât licența de derogare nu era valabilă, nu există niciun temei pentru o interpretare a termenelor de prescripție interne în sensul că o contestație împotriva licenței de derogare poate fi introdusă la sfârșitul procedurii privind autorizația de construcție. În al treilea rând, reclamantii ar fi putut contesta decizia autorității competente relevante de a acorda autorizația de construcție, pentru motivul că aceasta nu a evaluat impactul proiectului asupra speciilor protejate mai strict decât s-a făcut în etapa de acordare a licenței de derogare, însă nu au făcut acest lucru. În al patrulea rând, rezultă din Hotărârea Curții de Justiție Hellfire Massy Residents Association, C-166/22, că Directiva 2011/92 nu prevede nicio obligație de integrare a procedurii de derogare prevăzute la articolul 16 în

procedurile de acordare a autorizației de construcție a proiectelor și, în consecință, nu poate exista nicio obligație concomitentă de aplicare a unei interpretări conforme în privința termenelor naționale, astfel încât să se concluzioneze că termenul de contestare a acordării unei licențe de derogare ar trebui să curgă de la decizia finală în temeiul codului de urbanism. A face acest lucru ar fi total contrar principiului securității juridice.

- 26 În ceea ce privește a treia întrebare, răspunsul propus de stat este că Directiva 2011/92, interpretată în lumina principiului accesului larg la justiție prevăzut la articolul 9 alineatul (2) din Convenția de la Aarhus, nu are efectul menționat în cadrul celei de a doua întrebări în cazul în care dreptul statului membru în cauză nu a stabilit în mod definitiv, în conformitate cu articolul 11 alineatul (2) din Directiva 2011/92, în ce stadiu pot fi contestate deciziile, actele sau omisiunile și când situația nu este stabilită cu certitudine de jurisprudența internă.
- 27 Statul susține că a patra și a cincea întrebare sunt lipsite de relevanță, întrucât procedura este tardivă. În cazul în care întrebările sunt adresate, acestea ar trebui să primească un răspuns afirmativ.
- 28 Intervenienta susține că, în conformitate cu Ordinul 84 din RSC, termenul de trei luni pentru a contesta decizia de derogare prin intermediul controlului judiciar a început să curgă de la data deciziei. Nu a fost depusă nicio cerere de prelungire a termenului și, prin urmare, contestația împotriva licenței de derogare este prescrisă.

Prezentare succintă a raționamentului din cererea de decizie preliminară

- 29 Răspunsul propus de instanța de trimitere la prima întrebare este unul negativ. Aceasta consideră că Hotărârea Namur-Est nu stabilește că o licență de derogare sau o altă decizie care necesită mai multe aprobări trebuie considerată ca fiind o decizie unică în orice alt scop, cum ar fi termenele. Faptul de a considera că asemenea aprobări secundare fac parte din aprobarea principală pentru un astfel de scop diferit ar crea un haos procedural și ar fi contrar principiului securității juridice.
- 30 Răspunsul propus de instanța de trimitere la a doua întrebare, în cazul în care este necesar, este unul negativ. Aceasta consideră că decizia Namur-Est nu ar trebui extinsă astfel încât să aibă ca efect o înlăturare a termenelor de prescripție interne, care intră în domeniul de aplicare al autonomiei procedurale naționale, sub rezerva principiilor echivalenței și efectivității. Extinderea în acest mod a deciziei Namur-Est ar fi contrară principiului securității juridice. Nu este necesară o astfel de extindere întrucât, în cazul în care un proiect necesită mai multe autorizații, fiecare autorizație poate fi contestată pe măsură ce este acordată, în cadrul termenului de prescripție relevant din dreptul intern, care poate varia de la o decizie la alta, sub rezerva principiilor echivalenței și eficacității. În ceea ce privește sub-elementele specifice la care se face referire în întrebare: (i) faptul că proiectul a făcut obiectul analizei de la caz la caz prevăzute la articolul 4 alineatul

(2) litera (a) din Directiva 2011/92 este irelevant; (ii) faptul că decizia în temeiul articolului 4 alineatul (5) în sensul aprobării principale a fost făcută după ce a fost acordată aprobarea secundară și simultan cu decizia privind aprobarea principală este, de asemenea, irelevant; (iii) dacă dreptul Uniunii nu impune, în general, amânarea termenului de contestare a unei aprobări secundare până la acordarea aprobării principale, acest lucru trebuie să se aplice *a fortiori* în cazul în care procedura de contestare a validității aprobării secundare nu conține niciun motiv de contestare a aprobării principale relevante prin referire la presupusa nevaliditate a aprobării secundare, și (iv) în cazul în care reclamantul nu solicită o prelungire a termenului de contestare a aprobării secundare, astfel cum prevede dreptul intern pentru o contestare tardivă, nu este necesară o interpretare conformă.

- 31 Răspunsul propus de instanța de trimitere la a treia întrebare, în cazul în care este necesar, este unul afirmativ. În opinia sa, obiectivele accesului la justiție sunt îndeplinite prin existența unui termen previzibil. Termenul general din Ordonanța 84 din RSC creează o previzibilitate suficientă pentru solicitanți în general.
- 32 Răspunsul propus de instanța de trimitere la cea de a patra întrebare, în cazul în care este necesar, este unul afirmativ. Aceasta consideră că cerințele Directivei 92/43 ar fi subminate în mod semnificativ, iar examinarea alternativelor ar fi artificială și nereală, cu excepția cazului în care alternativele efective, în special locațiile alternative, dacă aceasta este o opțiune, proiectele alternative, dacă aceasta este o opțiune, sau refuzul derogării sunt luate în considerare în mod semnificativ.
- 33 Răspunsul propus de instanța de trimitere la cea de a cincea întrebare, în cazul în care este necesar, este unul afirmativ. Formularea și intenția articolului 16 alineatul (1) din Directiva 92/43 sprijină interpretarea potrivit căreia interesul de a proteja fauna și flora sălbatice și de a conserva habitatele naturale trebuie promovat prin însăși decizia de derogare. Acordarea deciziei de derogare pentru alte motive și atenuarea acestei decizii ulterior prin măsuri de protecție nu ar fi conformă cu această dispoziție.
- 34 În ceea ce privește relevanța întrebărilor adresate, în cazul în care răspunsul la prima sau la a doua întrebare este unul negativ sau în cazul în care răspunsul la prima întrebare este unul afirmativ, dar răspunsul la cea de a doua întrebare rămâne unul negativ în pofida existenței unui termen general, acțiunea reclamantilor trebuie respinsă ca tardivă. În cazul în care acțiunea nu este tardivă, răspunsurile la a patra și a cincea întrebare vor determina dacă licența de derogare este considerată nevalidă.